

عنوان مقاله:

بررسی و مقایسه تطبیقی ویژگیهای معماری نیایشگاههای هخامنشی تا ساسانی (مطالعه موردی: دهانه غلامان و کوه خواجه در سیستان)

محل انتشار:

دوفصلنامه معماری اقلیم گرم و خشک، دوره 10، شماره 16 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

زهرا سربانندی - دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه زابل، زابل، ایران

جمشید داوطلب - رشته معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه زابل، زابل، ایران.

ابولفضل حیدری - استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه زابل، زابل، ایران

نقی ابراهیمیان کرده ده - دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه زابل

خلاصه مقاله:

پرستش خدایگان مختلف در بین ایرانیان باستان همواره رواج داشته است؛ از این میان می توان به الهه آب و آتش اشاره کرد که به سبب تقدس و احترام بیشتر نسبت به دیگر خدایگان مورد توجه بیشتری قرار گرفته اند. محل پرستش در بین مردمان ایران باستان، ابتدا در فضایی باز، روی بلندی ها و در جوار رودخانه ها صورت می گرفته است؛ بعد ها بنا به سبک نیایش مردمان باستان، نیایشگاه هایی در سراسر ایران مختص پرستش این خدایگان ساخته شده است که از آن بناها می-توان به معابد و آتشکده ها اشاره کرد. این نیایشگاه ها با وجود داشتن پیشینه ای غنی در شرق ایران مورد مطالعات کمتری قرار گرفته و به سبب این کم توجهی در معرض تخریب قرار گرفته است. پژوهش حاضر به مطالعه و بررسی دو نمونه از این نیایشگاه ها در شرق ایران، در منطقه سیستان پرداخته است. نیایشگاه های ساختمان شماره ۳ دهانه غلامان و کوه خواجه در سیستان از نیایشگاه های منحصر به فرد و دارای اهمیت ویژه ای هستند. هدف این مقاله مقایسه تطبیقی معماری این دو نیایشگاه مربوط به دوره های هخامنشی و اشکانی - ساسانی و آگاهی از ویژگی ها، تفاوت ها و شباهت ها آن دو است. این پژوهش با روش تفسیری- تاریخی و رویکرد توصیفی - تحلیلی انجام شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که این دو نیایشگاه با داشتن ویژگی های معماری منحصر به فرد دارای شباهت هایی از نظر درون گرا بودن پلان ها، سازگاری با اقلیم، وجود محراب آتش و حضور عنصر آب در داخل و خارج بناها بوده و نیز تفاوت هایی در موقعیت قرارگیری حیاط مرکزی، نوع پوشش سقف، وجود یا عدم وجود صفا و منفرد بودن یا در مجموعه ای از یک بنا قرارگرفتن دارند.

کلمات کلیدی:

نیایشگاه، معماری، سیستان، دهانه غلامان، کوه خواجه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1627976>

